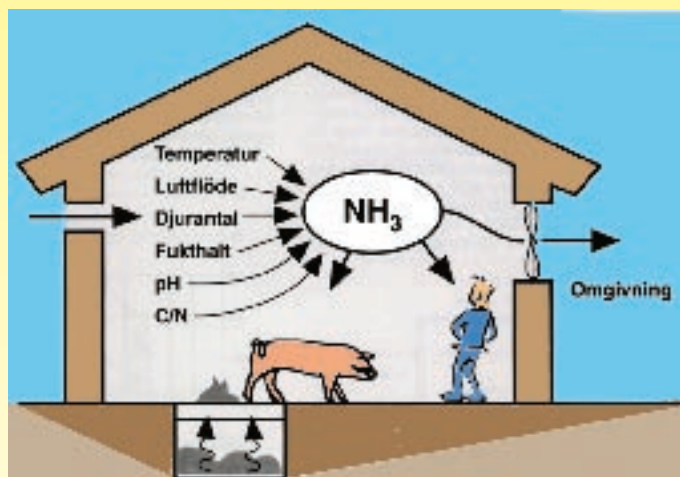


# Ventilationen ännu inte bra Utegrisar har bäst lunghälsa

Utegrisar har överlag bättre lunghälsa än innegrisar. Det visar bl a Ekokött vid sin sammanställning om uppfödning och slakt 2004 och danska motsvarigheten, Ekogris. Däremot har utegrisarna mer leverskador, beroende på bl a spolmask, liksom de har mer ledskador beroende på rödsjuka. Men innegrisarna kan säkert även de få en bättre lunghälsa om det i stallarnas hänsyn till ammoniak och annan gasavgång för bättre stallmiljö.

Utegrisar har bättre lunghälsa än innegrisar. Det visar att ventilationen fortfarande inte är perfekt i stallarna. Illustration ur Fakta Teknik 12 1992.



## ventilation

Enligt Gösta Gustafsson, JBT, (tidigare LBT, Teknik 12-1992), ger luftutugning genom gödselkanaler en generell sänkning av ammoniakhalten jämfört med system med tak- och väggmonterade fläktar. Även läckage genom gödselkylvertar till stallar kan ge förhöjda halter av ammoniak i stallluften.

## Starka samband

I detta meddelande, Teknik 12-1992, står att läsa att ammoniak kan inverka på djurens hälsa och produktionsförmåga. Detta är bäst undersökt på grisar och fjäderfä. Olika undersökningar med grisar har visat att ammoniak kan menligt inverka på grisars tillväxt, foderkonsumtion och hälsotillstånd. En fält-

undersökning i 30 svenska grisstallar visade signifikanta samband mellan ammoniakhalter och förekomsten av ledinflammationer, stress och bölder. På kycklingar har skett förändringar i lungor, lever, och njurar.

Detta publicerades visserligen 1992, men det är samma typer av djur, ammoniak och många andra luktämnen från gödseln. Djuren tar troligen skada på samma sätt i dag av de olika kemiska ämnena som avgår från gödseln. Detta framgår av Ekokötts årliga utskick där utegrisar har klart mindre lungproblem i slaktstatistiken än konventionellt uppfödda grisar.

## Stalluften förorenad

Detsamma redovisas från Danmark. Där hade utegrisar, ekologiska, 11,57 procent lunganmärkning medan de konventionella hade 29,10 procent. Däremot var problem med spolmask omvänt, 8,16 procent för utegrisar och 0,79 för konventionella.

Detta bevisar, tycker jag, att luften i stallarna inte är tillräckligt fri från föroreningar. Med ökat utsug via gödselrännorna kommer den förorenade luften inte upp i grisarnas andningszon. Eller att gödselrännorna görs så djupa och gödseln kyls ner via värmeutvinning att luften där förblir stilla. Då förorenas inte luften i djurens uppehållszone.

Kanske detta minskar djurens immunstatus? Gränsvärdet för grisarna är 10 ppm. Samtidigt förbättras arbetsmiljön för personalen, som måste uppehålla sig i stallet.

Luften från stallar kan sugas ut och renas på olika sätt genom dimning, osv. Föroreningarna i stalluften, bl a ammoniak och damm, kan förvaras i reningsvätskan och öka kvävehalten i gödseln i stället för att den förorenar luften och i omgivningen.

Det finns utrustning på marknaden för detta. Då kan den omgivande miljön kring stallar och för de omkringboende förbättras radikalt.

Nils Andersson

## Danska vinterkornet har lägre vårkornet högre proteinhalt

Enligt analyser i Danmark av årets spannmålsskörd, 2005, avseende råprotein och fosfor är de något förändrade sedan 2004 och genomsnittet för de tre senaste åren.

## näringsvärde

Råproteinhalten i vinterkornet är lägre än tidigare år medan vårkornet har högre råproteinhalt. Fosforhalten i dessa är också något högre jämfört med tidigare år. Däremot är råproteinhalten lägre i vintervetet i år jämfört med tidigare år. Fosforhalten är däremot lika.

## Höstkorn och höstvetete lägre, vårkorn högre

Vinterkorn har 9,1 procent råprotein 2005, jämfört med 9,5 för år 2004 och 9,4 procent i genomsnitt de tre senaste åren. Fosfor är i 2005 års skörd 3,3 gram per kg jämfört med 2,9 gram per kg under 2004 och 3,0 gram per kg i genomsnitt för de tre senaste åren.

Vårkorn har något högre halter jämfört med åren tidigare. Råproteinet ligger på 9,5 procent och var 9,2 procent för år 2004

liksom i genomsnitt för de tre senaste åren. Fosfor är även i vårkornet lite högre än tidigare år. 3,4 gram per kg i år, 3,2 gram per kg för 2004 och 3,1 gram per kg för de tre senaste åren.

För vete är råproteinhalten lägre medan fosfor ligger i nivå med 2004 och för de tre senaste åren. Råproteinhalten är analyserad till 9,5 procent för 2005, 9,8 procent för 2004 liksom för de tre senaste åren.

Kommentar: Kanske bör även du som svensk producent låta analysera spannmålen för att kunna optimera produktionen. Speciellt du som producent i Skåne och Halland, som har ungefär samma klimat förutsättningar som danskarna. Det nämns inget om aminosyrahalterna i den danska rapporten. Men alla aminosyror ska vara tillräckliga i det färdiga fodret för optimal produktion. Fosforhalten är i de danska analyserna lite högre i kornet i år än tidigare år. Detta kan också vara skäl att ta reda på i din egen spannmål för att eventuellt kunna minska på fosfor mängden i ditt färdiga foder till grisarna. Då blir mängden fosfor i gödseln också mindre.

Nils Andersson

## Tillräckligt stora för att ha allt du behöver

– och tillräckligt små  
för att ge dig det bemötande  
du förtjänar!

- Hög kompetens
- Hög kapacitet
- Bra djurmaterial
- Effektiv produktion
- Modern teknik
- Starka varumärken
- Stabil efterfrågan
- Snabba beslut
- Personlig kontakt

...så vad  
väntar du på?



Det privata alternativet med  
de rejäla resurserna

www.skovdeslakteri.se



## Svea Ventilation

Både mekaniskt och naturlig ventilation anpassad för krävande förhållanden. Med en bra stallmiljö ökar förutsättningarna för bra resultat.

Din leverantör till grisstallet



I samarbete med  
byggglant

Vingåkersvägen 73, Box 38, 641 21 Katrineholm  
Tel: 0150 - 48 77 00 Fax: 0150 - 48 77 77  
www.sveaverken.se



KLS Livsmedel \_\_\_\_\_ www.kls.se

Tillförsel GRIS: Karl-Ingvar Peterson  
0480-57 185, 0708-257 185

Ett starkt  
alternativ i Livsmedelssverige

KLS Livsmedel är ett offensivt livsmedelsföretag.

KLS Svinrådgivning ger dig  
en plats i vårt nätverk och tillgång till  
kvalificerade rådgivare att bolla idéer  
och lösa produktionsfrågor tillsammans med.

Välkommen till ett  
inspirerande samarbete!

